

ДИЛЕМА БЕЗПЕКОВИХ ГАРАНТІЙ ДЛЯ УКРАЇНИ: МІЖ ОЧІКУВАННЯМ ЧЛЕНСТВА В НАТО ТА ПОБУДОВОЮ ОБОРОННОЇ САМОДОСТАТНОСТІ У ВЗАЄМОДІЇ З ЄВРОАТЛАНТИЧНОЮ СПІЛЬНОТОЮ

Концептуалізовано безпекові гарантії для України як багатокомпонентну систему, що поєднує військові зобов'язання партнерів, механізми стримування, санкційно-економічний тиск і правову інституціоналізацію. Показано, що класичне членство в НАТО залишається стратегічною метою, однак у проміжному періоді ключову роль відіграють двосторонні угоди, «коаліція охочих», формат «Рамштайн» та малі альянси. Уточнено детермінанти моделі гарантії: уроки Будапештського меморандуму, нові політичні рамки G7, «Київський безпековий договір», акцент на оборонно-промисловій синергії. Обґрунтовано, що стійка архітектура гарантії має бути адаптивною, юридично верифікованою та інтегрованою в євроатлантичний простір, з одночасним нарощуванням самодостатності України.

Ключові слова: гарантії безпеки, євроатлантична інтеграція, стримування, двосторонні угоди, малі альянси, інституціоналізація.

Buzarov Andrii. The security guarantees dilemma for Ukraine: between the expectation of NATO membership and building defense self-sufficiency in cooperation with the Euro-Atlantic Community

The article conceptualizes security guarantees for Ukraine as a multi-component system that combines military commitments from partners, deterrence mechanisms, sanctions-based economic pressure, and legal institutionalization. It argues that while full NATO membership remains a strategic objective, during the interim period, a critical role is played by bilateral agreements, a “coalition of the willing,” the Ramstein format, and smaller alliances. The article clarifies key determinants of the guarantee model: lessons from the Budapest Memorandum, the new G7 political framework, the “Kyiv Security Compact,” and an emphasis on defense-industrial synergy. In conclusion, it is argued that a sustainable guarantee architecture must be adaptive, legally verifiable, and integrated into the Euro-Atlantic space, while simultaneously enhancing Ukraine’s defense self-sufficiency.

Key words: *security guarantees; Euro-Atlantic integration; deterrence; bilateral agreements; small alliances; institutionalization.*

Вступ. Упродовж останнього десятиліття гарантії безпеки для України стали предметом міждисциплінарного аналізу в межах політичних наук, міжнародного права, а також військових і соціальних досліджень. Після початку повномасштабного вторгнення російської федерації у 2022 році тема гарантій безпеки набула не лише виняткової геополітичної ваги, а й трансформувалася у стрижневу категорію політичного та наукового дискурсу. Публічні дебати, експертні оцінки, заяви політичних лідерів, а також численні документи безпекової політики засвідчують високий рівень актуальності цієї проблематики як у внутрішньому українському, так і в міжнародному інформаційно-політичному просторі.

Однак, попри інтенсивне осмислення гарантій безпеки в політичному дискурсі, наукова оцінка їхнього потенційного змісту, форми та інституційного оформлення залишається фрагментарною, особливо в контексті еволюції відносин України з євроатлантичною спільнотою. Наявні формати допомоги, підтримки та співпраці з боку НАТО, країн-членів ЄС і стратегічних партнерів, таких, як США і Велика Британія, хоча й мають значну вагу в забезпеченні обороноздатності України, проте не є формалізованими гарантіями колективної безпеки у класичному розумінні. Це створює дослідницьку нішу, в межах якої виникає необхідність оцінити поточний стан і можливі форми безпекових зобов'язань з боку євроатлантичної спільноти.

У цьому дослідженні здійснюється спроба виявити фактори, які впливатимуть на отримання Україною гарантій на тлі трансформацій підходів євроатлантичної спільноти. Дослідження фокусуватиметься на аналізі політичних заяв, стратегічних документів, міжнародних ініціатив і провідних лідерських наративів, що вже зараз містять ключові маркери майбутньої архітектури безпеки для України. У межах цієї аналітичної рамки також буде запропонована спроба концептуалізувати основні моделі гарантій, які розглядаються як альтернативи або доповнення до партнерства України з НАТО, у тому числі в контексті розвитку нових форматів довгострокового безпекового співробітництва в Центрально-Східній Європі.

Мета дослідження полягає в тому, щоб здійснити комплексну оцінку наявних передумов і ознак майбутньої системи безпекових гарантій для України, виявити провідні політичні, інституційні та стратегічні моделі, які нині розглядаються на міжнародному рівні як можливі формати забезпечення безпеки України – як у межах євроатлантичної інтеграції, так і поза нею. Завдання дослідження: проаналізувати історико-політичний контекст формування безпекових гарантій для України; виявити ключові фактори впливу на процес інституалізації безпекових гарантій, що формуються у процесі взаємодії України з євроатлантичною спільнотою; здійснити наукову інтерпретацію потенційних форматів гарантій безпеки з урахуванням сучасних викликів, стратегічних ризиків і трансформацій міжнародної системи. Такий підхід дає змогу комплексно осмислити систему гарантій безпеки не як ізольований політичний інструмент, а як складову цілісної стратегії євроатлантичної спільноти у протидії російській агресії – поряд із санкційною політикою, підтримкою демократичного транзиту України, зміцненням її обороноздатності, інституційної стійкості тощо.

Методи дослідження. У дослідженні використано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення та інтерпретації джерел, а також історичний і правовий підходи для аналізу подій, документів і міжнародного контексту. Крім того, застосовується метод case study для вивчення конкретних моделей та кейсів гарантій безпеки. Емпіричну базу дослідження становлять політичні заяви, міжнародно-правові документи, офіційні стратегії, а також інші матеріали, що відображають позиції ключових акторів євроатлантичної спільноти.

Стан розробки проблеми. Питання безпекових гарантій для України було предметом дослідження багатьох українських науковців, зокрема О. Рафальського, В. Бегми, Г. Перепелиці, В. Бадрака, І. Тодорова, М. Капітоненка, М. Розумного, М. Лепського та ін. Вони аналізували цю проблематику на різних етапах формування оборонної стратегії України – як до початку агресії росії у 2014 р., так і після її повномасштабного вторгнення у 2022 р. У наукових працях зазначених авторів розглядаються регіональні аспекти безпеки, трансформація міжнародного безпекового порядку, стратегічні дилеми зовнішньої політики України, моделі довгострокового співробітництва із західними партнерами, а також виклики,

пов'язані з посиленням авторитаризму в росії. Деякі дослідники роблять акцент на інституціоналізації співпраці з НАТО та ЄС, інші – на потребі переосмислення гарантій безпеки не лише як правового чи політичного механізму, а й як частини ширшої стратегії стримування агресії, збереження державності та демократичного транзиту України. Такий широкий спектр підходів засвідчує міждисциплінарний характер проблеми, а також необхідність її подальшої наукової систематизації.

Фактори, що впливають на взаємовідносини України з європейською та євроатлантичною спільнотою в контексті російської агресії, а також форми стратегічного партнерства, взаємодії та зміцнення обороноздатності України були досліджені автором у низці публікацій. Зокрема, аналізувалися ціннісно-моральні аспекти підтримки з боку Великої Британії [1], технологічна та інституційна синергія у сфері безпеки між Україною та євроатлантичною спільнотою [2], особливості стратегічної співпраці зі Сполученим Королівством [3], роль національної стійкості як чинника трансформації геополітики на пострадянському просторі [4], а також питання ціннісної ідентичності та демократичного іміджу України в умовах війни [5]. Ці дослідження стали аналітичним підґрунтям для подальшої концептуалізації ролі євроатлантичної спільноти у формуванні системи безпекових гарантій для України.

Прикладні аспекти, пов'язані з потенційною реалізацією гарантій безпеки, їхніми передумовами, а також впливом на внутрішньополітичну ситуацію, процеси сек'юритизації та формування національної стійкості в умовах війни були розглянуті в працях низки українських дослідників, зокрема П. Олещука, І. Діра, О. Буряченка, Є. Браїляна, М. Сунгуровського, М. Паламарчука та Л. Компанцевої. У вказаних дослідженнях увага приділена питанням державного і громадського партнерства в зміцненні суспільної стійкості під час війни, ефективності стратегічних комунікацій, а також ролі зовнішньої політики в забезпеченні внутрішньої консолідації. Ці напрацювання є важливим джерелом осмислення комплексної взаємозалежності між зовнішніми гарантіями безпеки та внутрішньополітичними механізмами стійкості держави.

Серед зарубіжних авторів, які останнім часом піднімали питання гарантій безпеки для України, варто виокремити Л. Фікс, Х. Шиноду, Г. Майєртенса та Б. Єнсена. У своїх публікаціях вони

аналізують стратегічні, правові та політичні аспекти можливих форматів гарантій безпеки для України, зокрема в контексті нової євроатлантичної безпекової архітектури, моделей стримування агресії, миротворчого потенціалу та умов ефективної міжнародної підтримки.

Концентуалізація малодосліджених аспектів, що стосуються проблеми. Недостатньо дослідженим залишається вся динаміка стратегії євроатлантичної спільноти щодо протидії російській агресії. Відповідно потрібен комплексний аналіз можливих тенденцій, що базуються на логіці, стратегії та практиці дій ключових суб'єктів євроатлантичної спільноти в загальному контексті протидії російській агресії починаючи з 2014 р. Ця перспектива дає змогу розглядати гарантії безпеки не лише як результат переговорного процесу чи правової формалізації, а як динамічний продукт еволюції стратегічного партнерства, ціннісної солідарності та оборонної кооперації.

Виклад основного матеріалу. Ознаки «Третьої світовою війни» чи Український фронт «Світової гібридної війни»? Ю. Харарі у своїй книзі «21 урок для 21 століття» наголошує, що ядерне стримування залишається однією з головних дилем XXI століття, оскільки жодна система безпеки не може ігнорувати присутність або загрозу застосування ядерної зброї. У своєму аналізі він пояснює, що світ у найближчі десятиліття існуватиме в умовах постійного протистояння між «проядерною» логікою стримування та спробами глобального ядерного роззброєння [6, с.117-167].

Саме загроза ядерного протистояння розглядається багатьма як пролог до «Третьої світової війни». Варто відзначити, що у сучасному євроатлантичному політичному та інформаційному просторі спостерігається розмаїття оцінок і трактувань глобального характеру війни в Україні, що формує складний контекст осмислення ролі гарантій безпеки. Так, колишній Папа Франциск прямо заявив, що йде Третя світова війна, а Україна стала її полем бою, підкреслюючи цивілізаційний та глобальний вимір конфлікту [7]. Крім того, у своєму виступі Генеральний секретар НАТО М. Рютге наголосив, що війна в Україні є не лише регіональним конфліктом, а має чітко виражений геополітичний вимір. Він підкреслив, що Росія не діє ізольовано – її дії координуються з Іраном, Північною Кореєю та Китаєм, що свідчить про наявність ширшого антизахід-

ного союзу. За словами Рютте, це протистояння виходить за межі Європи і має наслідки для глобальної безпеки. Поразка України, на його думку, стане не лише моральною катастрофою, але й стратегічною помилкою для Заходу, що вимагатиме у майбутньому значно більших витрат на відновлення стримування і безпекового балансу [8].

Останнім часом як у наукових колах України, так і серед зарубіжних дослідників дедалі частіше порушується питання про те, що війна навколо України є не лише регіональним конфліктом, а й складовою ширшого геополітичного протистояння, яке набуває рис потенційної Третьої світової війни. Деякі автори вважають, що повномасштабне вторгнення росії стало фактичним початком глобального зіткнення, а Україна – його першим етапом [9;10]. Окремі автори слушно зазначають, що актори міжнародної геополітичної арени, які потрапили під тенденцію концентрації навколо росії на противагу блоку НАТО, взаємодіють не лише із тоталітарним флагманом даного блоку, але й між собою, що є дуже тривожною ознакою консолідації та становить загрозу для всього демократично орієнтованого світу. Динаміка розвитку даного угруповання включає як ядерні країни (Північна Корея, Китай та потенційно ядерний Іран), так і неядерні, але досить вагомні європейські країни, які мають вплив на рішення щодо військової допомоги Україні у війні проти окупаційних сил росії, як Угорщина, Словаччина та Сербія [11, с. 21]. З цього приводу в сучасному політичному та експертному дискурсі дискусія щодо ядерного роззброєння України на початку 1990-х років набула нового напруження. Дедалі частіше політики й дипломати, які безпосередньо брали участь у цьому процесі, відкрито визнають його стратегічною помилкою. Зокрема, Ю. Костенко заявляє, що сценарій ядерного роззброєння України був сформований у Москві й реалізований під зовнішнім тиском, а не з урахуванням національних інтересів України [12]. У свою чергу, колишній міністр закордонних справ росії А. Козирєв в інтерв'ю прямо визнає, що найкращою гарантією безпеки для України сьогодні було б володіння ядерною зброєю, чим фактично ставить під сумнів доцільність тодішнього роззброєння [13].

Попри всю складність дискусій навколо природи сучасного протистояння – гібридності, ймовірності Третьої світової війни та ядерного чинника – автор цієї статті дотримується концепту-

ального підходу В. Горбуліна до розуміння світової війни як мережевої гібридної. У своїх працях В. Горбулін запропонував цілісну інтерпретацію гібридного світового протистояння, вказавши, що сьогодні Україна є центром світової гібридної битви, виграти яку неможливо. Світова гібридна війна ведеться у межах єдиного глобалізованого простору на фронтах, утворених лініями розподілу між зонами стабільності й безпеки, де панує закон і міжнародне право, та сферою невизначеності й політичного хаосу, де панує право сильного. Тому кожна країна, яка є активним чи пасивним актором світової гібридної війни, має визначити для себе спосіб існування в таких умовах (виживання, пристосування, трансформація і розвиток) та створити відповідну сукупність стратегій функціонування [14]. На момент формування концептуальних уявлень про мережеву гібридну війну, концепцію якої окреслив В. Горбулін серед українського експертного середовища не було консенсусу щодо подальшої ескалації російсько-українського протистояння. Зокрема, одразу після початку агресії у 2014 році сценарій повномасштабної війни не вважався домінантним: він розглядався як малоімовірний, хоча й присутній у більшості аналітичних прогнозів. Узагальнення позицій понад двадцяти провідних експертів, що представляли такі аналітичні центри, як Центр Разумкова, Інститут глобальних стратегій, Центр досліджень армії, конверсії та роззброєння, Агенція моделювання ситуацій та інші, дало змогу виділити п'ять основних сценаріїв розвитку подій: «війна», «дестабілізація», «заморожування», «перемир'я» та «перемога». Імовірність сценарію «війна» тоді оцінювалася лише у 8%, хоча згадувалася у 65% прогнозів як теоретично можлива [15].

Міжнародно-правове та політичне формування поняття «безпекових гарантій» для України після 24 лютого 2022 р. Затяжний характер російсько-української війни зумовлює поліваріантність підходів до формування поняття гарантій безпеки для України, й зокрема на найвищому політичному рівні. Так, у нещодавній публічній заяві Президент України Володимир Зеленський окреслив три ключові блоки, які, на його думку, мають стати основою для формування системи довгострокових безпекових гарантій для держави. Перший блок – військовий – включає стабільне фінансування особового складу, безперервне забезпечення Збройних Сил озброєнням і розвиток оборонно-промислового комплексу.

су за трьома напрямками: вітчизняне виробництво (зокрема, дрони та інші високотехнологічні засоби), європейська техніка (системи ППО, артилерія) та поставки зі США. Другий блок – міжнародно-політичний – передбачає укладення двосторонніх домовленостей із ключовими партнерами задля компенсації відсутності членства в НАТО, що дозволить забезпечити оперативну підтримку України у разі нового нападу росії. Третій блок – санкційно-економічний – стосується створення сталої системи санкцій як елемента стримування агресора, а також використання заморожених російських активів на відновлення України. Окремо глава держави підкреслив, що повноправне членство України в Європейському Союзі розглядається як невіддільна частина гарантій безпеки, передусім в економічному вимірі [16].

Як видно з останніх заяв Президента України, його підхід до формування гарантій безпеки є системним і багатовимірним, що передбачає не лише оборонний компонент, а й міжнародну політико-дипломатичну співпрацю та економічне стримування агресора. Слід зауважити, що у 2025 році відбулася низка важливих міжнародних подій, які вплинули на формування нової архітектури безпекової підтримки України. Зокрема, у березні в Лондоні було оголошено про створення так званої «коаліції охочих» – багатонаціонального формату партнерства, який покликаний забезпечити сталість і координацію міжнародної підтримки [17].

Україна як ключ до безпеки Європи. Усі національні звіти визнають, що виживання України є критичним чинником безпеки Європи. Наприклад, країни Балтії розглядають стабільний мир в Україні як запоруку власної безпеки.

Ключова роль США. Більшість країн наголошують на необхідності участі Сполучених Штатів як гаранта стабільності коаліції – не лише через унікальні військові спроможності (ППО, розвідка, стратегічна авіація тощо), а й як символу політичної відданості.

Невизначеність мандата коаліції. Конкретні функції «коаліції охочих» залишаються нечіткими, що частково зумовлено небажанням деяких країн брати на себе зобов'язання у випадку нової ескалації, а також позицією росії, яка рішуче заперечує будь-яку західну присутність.

Пріоритети НАТО та національної оборони. Значна частина держав-учасниць вагається щодо участі у прямому військовому

залученні через ризик ослаблення власних оборонних можливостей та зобов'язань у межах НАТО [18]. Враховуючи опубліковані заяви, слід підкреслити, що ключовою загрозою для західних країн залишається питання прямого протистояння, зокрема ймовірність ядерного протистояння з росією у разі надання Україні формальних гарантій безпеки. Так, Президент Фінляндії Олександр Стубб зазначив, що «гарантії безпеки, по суті, є стримуючим фактором. Цей стримуючий фактор має бути правдоподібним, а для того, щоб він був правдоподібним, він має бути сильним» [19].

Розмитість у тлумаченні поняття «гарантії безпеки для України», яка простежується в заявах політичних лідерів та експертних кіл, актуалізує необхідність звернення до базових теоретичних джерел міжнародних відносин задля кращого розуміння концепту безпеки. Одним із найвпливовіших концептуальних підходів до розуміння безпеки вважається модель, запропонована Баррі Бьюзеном у класичній праці «Security: A New Framework for Analysis». У цій роботі безпека визначається як прагнення до свободи від загроз і здатність держав та суспільств зберігати свою незалежну ідентичність і функціональну цілісність перед обличчям змін, які вони сприймають як ворожі [20, с. 4]. Такий підхід дає підстави розглядати безпеку не лише як фізичний захист, а й як складну соціально-політичну конструкцію, що залежить від контексту, сприйняття та процесів сек'юритизації.

З історичного погляду, багатосторонні колективні гарантії безпеки є досить розповсюдженим військово-політичним явищем в процесі історичної еволюції системи міжнародних відносин та її політико-правового виміру. Предметом багатосторонніх гарантій здебільшого є виконання договірних зобов'язань, дотримання нейтралітету держави, суверенітету влади та недоторканності території та інших (оговорених) гарантій безпеки. Класичними прикладами гарантій дотримання нейтралітету держави є Швейцарія та Люксембург. Так, відповідно до Паризького мирного договору від 20 листопада 1815 р. («другий Паризький мир»), укладеного між Австрією, Великою Британією, Пруссією, росією та Францією, держави гарантували нейтралітет та недоторканність території Швейцарії. Аналогічно, за результатами другої Лондонської мирної конференції («Лондонський договір») від 11 травня 1867 р. до якої ввійшли Австрія, Бельгія, Франція, Велика

Британія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Пруссія та Росія, було «розв'язано Люксембурзьку кризу», а сам Люксембург отримав гарантії нейтралітету. Водночас, незважаючи на подібність політико-правового алгоритму надання змістовних безпекових та політичних гарантій нейтралітету і територіальної цілісності Швейцарії та Люксембургу, гарантії, надані Люксембургу, (на відміну від Швейцарії) двічі порушувалися німецькою стороною у 1914 та 1941 роках [21].

Фактори (детермінанти) процесу формування безпекових гарантій для України. Аналіз показує, що існує певна група факторів (детермінант), які впливають на процес формування остаточної системи безпекових гарантій для України після початку повномасштабного вторгнення РФ у лютому 2022 р. Серед них можна виокремити такі.

1. Невдалий досвід Будапештського меморандуму 1994 р., за яким провідні ядерні держави надали Україні гарантії суверенітету та територіальної цілісності в обмін на відмову від ядерної зброї [22]. Останні дослідження українських правників, що аналізують тексти Будапештського меморандуму з урахуванням історичного контексту та подій останніх років, підтверджують існування різних підходів до розуміння його правової природи. Зокрема, одна частина дослідників трактує його як міжнародну угоду з відповідними юридичними зобов'язаннями, інші ж – як дипломатичний документ морально-політичного характеру, що містить лише формальні гарантії безпеки без належного механізму примусу. Така неоднозначність лише посилює дискусію щодо ефективності й легітимності подібних форматів гарантій у майбутньому [23]. Автор статті поділяє юридичну інтерпретацію І. Лоссовського, згідно з якою Будапештський меморандум є повноцінним нормативно-правовим міжнародним договором, що має юридично зобов'язальний характер і підлягає неухильному виконанню всіма сторонами-учасниками [24].

2. «Київський безпековий договір», який був презентований у вересні 2022 року [25], мав за мету закласти основу реальної, функціональної системи гарантій безпеки для України, яка включала би конкретні зобов'язання партнерів щодо підтримки обороноздатності, політичної солідарності та довгострокового стримування агресора.

3. Формат «Рамштайн», або ж Контактна група з питань оборони України, став не лише феноменом світової політики, а й ключовим інструментом зміцнення обороноздатності та стійкості України у протидії російській агресії. Він виступає своєрідною «золотою серединою» між інтересами різних країн-партнерів: з одного боку, США як глобального гегемона, з іншого – НАТО як блоку американських союзників. Ці суб'єкти міжнародних відносин, попри історичну та інституційну взаємозалежність, реалізують самостійну лінію підтримки України, виходячи з пріоритетів, актуальних у конкретний історичний момент. При цьому всі країни-члени НАТО беруть участь у форматі, однак не всі учасники «Рамштайну» є членами Альянсу. Саме така інституційна диференціація дозволила з початку заснування формату забезпечити його гнучкість і адаптивність, що робить його одним із найперспективніших механізмів довгострокових безпекових гарантій поза межами формального членства в НАТО [26].

4. Спільна декларація G7 про підтримку України, ухвалена в 2023 році, яка стала кроком до інституціоналізації безпекової співпраці між Україною та провідними державами Заходу. В межах цієї ініціативи було оголошено про початок переговорів щодо укладення двосторонніх безпекових зобов'язань, що базуються на спільній багатосторонній рамковій угоді. Декларація підкреслює незмінну підтримку України у захисті суверенітету, територіальної цілісності, відновленні економіки та інтеграції до євроатлантичної спільноти. Формулювання зобов'язань здійснюється з урахуванням правових і конституційних процедур кожної з країн-партнерів, що свідчить про прагнення надати цим гарантіям легітимного і тривалого характеру [27].

5. Стратегічне стримування рф з боку НАТО. Ще одним фактором, що впливає на формування системи безпекових гарантій для України, є офіційна позиція НАТО щодо рф, яка чітко визначає росію як головну загрозу безпеці союзників. Альянс зазначає, що росія прагне докорінно змінити євроатлантичну архітектуру безпеки, активно відновлює та розширює свої військові спроможності, порушує повітряний простір, веде провокативну діяльність, а також здійснює агресивні гібридні дії – від саботажу критичної інфраструктури до кібератак, дезінформаційних кампаній, економічного тиску та ядерного шантажу. НАТО демонструє рішучість стриму-

вати та протидіяти агресивним діям росії, а також перешкоджати її здатності дестабілізувати ситуацію як у країнах-членах Альянсу, так і за його межами [28]. Варто відзначити концепцію «стратегічної нейтралізації» А. Загороднюка як окрему стратегію перемоги для України [29]. Її суть полягає не у повному знищенні ворога, а в систематичному паралічі здатності росії досягати військових цілей: через багатодоменне блокування наступального потенціалу та перетворення війни на стратегічно безрезультатну.

6. Безпекові угоди, підписані між Україною та іншими країнами відповідно до Спільної декларації країн «Групи семи» від 12 липня 2023 р. Станом на кінець 2025 р., згідно з офіційними даними, Україна уклала вже 28 двосторонніх безпекових угод із державами-партнерами [30]. Перша безпекова угода була підписана Україною з Великою Британією – одним із найбільш надійних і послідовних партнерів у протидії російській агресії [31]. Більшість із вказаних угод не містять юридично зобов'язуючих гарантій, натомість обмежуються формулюваннями політичної підтримки та обіцянками співпраці. Це є потенційно ризикованим для України, оскільки в разі ескалації конфлікту деякі партнери можуть виявити обмежену готовність до оперативного надання допомоги. Проте такі угоди залишають простір для маневру і дають Україні гнучкість у питаннях зовнішньої політики та безпеки [32]. Зокрема, зауважено, що двосторонні угоди про співробітництво у сфері безпеки, які наразі підписує Україна, включають зобов'язання країн-партнерів підтримувати нас як на полі бою, так і в економічних спрямуваннях. Водночас ці угоди встановлюють і зобов'язання України: щодо збереження та розвитку демократичних інституцій, зокрема реформування адміністративної та судової системи, боротьби з корупцією, ратифікації Римського статуту, а також впровадження конкретних законодавчих змін, які підтримують прагнення до демократії, поваги до прав людини та свободи ЗМІ [33].

7. Угода про сторічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії. Ця угода має розглядатися не просто як формалізоване політичне зобов'язання, а як окреме явище, що впливає на європейську безпекову динаміку. Саме Велика Британія послідовно виконує роль координатора міжнародної підтримки, а в тексті угоди прямо наголо-

шується: «Велика Британія продовжить відігравати провідну роль у забезпеченні довготривалого майбутнього України як вільної, незалежної, демократичної та суверенної держави» [34]. Правова природа Угоди про сторічне партнерство – рамковий, довгостроковий, політично зобов’язуючий договір, котрий встановлює загальні зобов’язання у різних сферах, однак без жорстких механізмів примусу чи конкретних кількісних цілей (за винятком тих, що винесені у додаткові домовленості, як-от обіцянка £3 млрд. щорічної допомоги до 2030 р., втім ця обіцянка є в Політичній декларації, а не в самій угоді). По факту, Сторічна угода є «дорожньою картою» і політико-правовою основою для особливого союзництва України та Великої Британії. Її реальне наповнення – в руках урядів обох країн, які мають протягом наступних років і десятиліть укладати галузеві угоди, проводити консультації та здійснювати програми співпраці, аби задекларовані угодою цілі були досягнуті. У цьому сенсі угоду можливо порівняти з аналогічними «Хартіями про стратегічне партнерство», які Україна має зі США, проте за масштабом тем та строком дії Сторічна угода перевершує їх усіх [35].

8. «Угода про копалини» між США та Україною [36]. В контексті стратегічного партнерства Україна та Сполучені Штати підписали окрему Угоду про відновлення та інвестиції, яка стосується, серед іншого, доступу до українських надр. У документі зазначено, що сторони прагнуть сприяти «відновленню, модернізації та залученню інвестицій у критично важливі галузі, включаючи енергетику, природні ресурси та інфраструктуру», що фактично означає спільний контроль над ключовими секторами ресурсної політики України. У розпал переговорного процесу щодо «Угоди про копалини» Президент України Володимир Зеленський наголошував на необхідності включення до документа безпекового компонента. Зокрема, йшлося про те, що «деякі аспекти, пов’язані з безпекою України, мають бути частиною угоди й слугувати формою гарантій з боку США» [37]. Проте ці пропозиції не були повною мірою враховані у фінальній версії договору. Незважаючи на це, угода була підписана та згодом ратифікована ВРУ. Загалом автор статті підтримує думку фахівців Національного інституту стратегічних досліджень, які наголошують, що укладена угода про надра покликана регулювати питання спільного управління ресурсами, стимулювати інвестиційну діяльність та сприяти освоєнню нових

родовищ. Водночас, її ефективність значною мірою залежить від здатності української сторони збалансувати зовнішні ризики та внутрішні інтереси [38]. Більше того, саме завдяки цій формі двостороннього співробітництва в майбутньому теоретично можлива концептуалізація так званої «ізраїльської моделі» безпекового партнерства між Україною та Сполученими Штатами – моделі, про яку регулярно згадують в українському політичному дискурсі на найвищому рівні [39, 40]. Особливу модель двостороннього партнерства, що формується навколо взаємних зобов'язань у сфері безпеки та економіки, доцільно розглядати крізь призму аналогічних практик, які США системно застосовують від 1945 р. в рамках стратегічного співробітництва з такими державами, як Саудівська Аравія, Республіка Корея та Японія, де характер і структура національних інтересів формуються на основі тривалих домовленостей, що поєднують оборонні гарантії із доступом до ресурсів, ринків і критичних технологій.

9. Збереження стратегічного курсу України на повноцінну інтеграцію до НАТО. Це є не лише політичною декларацією, а й відкриває можливість для поглиблення стратегічного партнерства з Альянсом як з ключовою безпековою інституцією євроатлантичного простору. Саме НАТО виступає суб'єктом, здатним формувати спільну політику стримування, протидії та довгострокового оборонного планування в умовах збройної агресії РФ. Наприклад, результати Гаазького саміту НАТО 2025 р. підтвердили незворотність євроатлантичного курсу України та продемонстрували готовність союзників не лише зберігати, а й посилювати військово-технічну та фінансову підтримку нашої держави. Важливим є те, що саміт забезпечив не просто символічну участь України, а став платформою для погодження нових пакетів допомоги, залучення інвестицій у військово-промисловий комплекс, а також розвитку нових форм співпраці у сфері спільного виробництва озброєнь. Участь у цьому форматі посилила позиції України як активного суб'єкта в безпековій архітектурі Європи [41]. Подібна опція, зокрема активна участь України в самітах Альянсу та розширення форм співпраці, зберігає можливість у майбутньому розвивати відносини з НАТО у різних форматах, у тому числі за моделлю так званого «НАТО+». Цей формат передбачає стратегічно привілейоване партнерство для держав, які ще не є повноцінними членами, але

мають тривалі договірні відносини з Альянсом у сфері безпеки, оборонного планування, стандартів взаємосумісності та спільного виробництва. Як наголошують аналітики Центру «Нова Європа», модель «НАТО+» не лише не суперечить повноцінному членству в майбутньому, а навпаки, готує до нього та дозволяє інтегруватися в окремі функціональні кластери Альянсу ще до політичного рішення про вступ [42].

10. Збереження стратегічного курсу України на повноправне членство в Європейському Союзі. Інтеграція України до ЄС виступає не лише пріоритетним вектором зовнішньої політики України, а й набуває значення як один із ключових елементів формування нової безпекової парадигми ЄС, у межах якої як сам процес приєднання, так і майбутнє повноправне членство України слугують етапами інституалізації спільної європейської архітектури безпеки — архітектури, до розвитку якої вже сьогодні виявляє чіткий інтерес переважна більшість держав-членів ЄС. Як слушно зазначає єврокомісарка з питань розширення Марта Кос, вступ України до ЄС стане «політичним якорем гарантій безпеки», оскільки «Європа не може бути безпечною без стабільної та демократичної України» [43]. У цьому контексті членство розглядається не стільки як економічна вигода, скільки як геополітична необхідність, що відповідає змінній логіці безпеки в умовах повномасштабної війни та переосмислення ролі ЄС у глобальному порядку. Фактично український фактор у європейській політиці поступово перетворюється на один із ключових елементів формування стратегічного порядку денного Європейського Союзу. Україна вже стала невід'ємною частиною політичної тканини європейського простору, і її роль дедалі більше впливає на ухвалення рішень у сфері безпеки та оборони ЄС. У цьому контексті інтеграція України до Європейського Союзу є не лише політичним актом, але й механізмом, що запускає масштабні інституційні, правові, політико-правові та економічні трансформації, необхідні для синхронізації внутрішніх процесів України з нормативною та ціннісною базою Союзу.

У підсумку варто звернути особливу увагу на актуальність різноманітних форматів малих альянсів як інструментів посилення регіональної ролі України у європейському просторі. Такі альянси не лише сприяють зміцненню горизонтальних зв'язків між державами, а й слугують своєрідними тестовими майданчиками для

майбутньої інтеграції у ширші безпекові структури (ЕС та НАТО). Водночас прискорення інтеграційних процесів України в євроатлантичний простір дедалі частіше відбувається через механізми двостороннього співробітництва – відповідно до національних інтересів окремих держав-партнерів, що дозволяє гнучко адаптувати модель безпекових гарантій до конкретного політичного та стратегічного контексту. Останнім часом до тематики малих альянсів як елементів безпекової стратегії України спостерігається дедалі зростаючий науковий інтерес. У різних дослідницьких контекстах частіше порушуються питання щодо ролі регіональних безпекових комплексів, потенціалу ініціатив на кшталт Люблінського трикутника, а також місця України в системі стратегічних партнерств, які формуються на тлі трансформації міжнародної безпекової архітектури. Увага зосереджується як на практичних вимірах цих форматів, так і на їхній ролі у формуванні нової ідентичності України в регіональному вимірі [44; 45; 46; 47]. Подібна форма взаємодії України з державами, що можуть бути учасниками різноманітних регіональних союзів, має значний потенціал у контексті глобальної трансформації, зростаючої геополітичної нестабільності, а також особливостей відносин у трикутнику росія-Китай-США. В умовах необхідності посилення стратегічної автономії та прискорення європейської інтеграції співпраця України з такими державами, як Литва, Польща, країни Скандинавського регіону, набуває особливого сенсу. Війна продемонструвала, що частина європейських країн і політичних еліт не лише солідаризуються з Україною, але й готові відкрито протидіяти росії на політичному й безпековому рівні. Такий рівень підтримки має бути інституціоналізований через формування стратегічного співробітництва в межах євроатлантичної спільноти шляхом створення тактичних форматів «малих союзів» – як на периферії, так і в межах самого євроатлантичного простору.

Висновки. Проблематика безпекових гарантій для України після 2022 р. стала не лише об'єктом публічної уваги, а й предметом наукового аналізу, що вимагає міждисциплінарного осмислення. В умовах продовження російської агресії, трансформації міжнародного безпекового порядку та стратегічної невизначеності з боку основних західних партнерів виникла необхідність критично переосмислити парадигму міжнародної безпеки. Водночас класич-

ні гарантії колективного захисту – такі, як членство в НАТО – залишаються для України стратегічною метою, але не забезпечують негайного захисту. В цьому контексті формування стійкої системи безпеки стає не лише питанням зовнішніх обіцянок, а й результатом активної політики зміцнення обороноздатності в кооперації з євроатлантичними структурами.

Проблему безпекових гарантій для України доцільно розглядати в ширшому контексті всього спектра механізмів протидії російській агресії, які використовує євроатлантична спільнота. Встановлено, що більшість укладених безпекових угод не мають чітко визначеного механізму примусу, однак вони формують нову правову основу довгострокового співробітництва та відкривають простір для поглиблення інтеграції. Значний акцент зроблено на геоекономічному вимірі безпеки – зокрема, на угодах у сфері стратегічних ресурсів, оборонної індустрії та реконструкції.

У дискурсі сучасної російсько-української війни доведено, що Україна виступає не лише як об'єкт зовнішнього нападу, але як активний гравець у побудові нового безпекового середовища Європи. Така позиція базується на принципах багатостороннього партнерства, політичної солідарності та правової симетрії із західними країнами. Нова система євроатлантичної, зокрема європейської, безпеки вже включає Україну як її невід'ємний елемент, що відкрито визнається дедалі більшою кількістю ключових суб'єктів євроатлантичної спільноти. У цьому контексті український фактор поступово перетворюється на один із домінантних компонентів формування майбутньої архітектури безпеки всього Європейсько-го континенту.

Зроблено висновок, що найреалістичнішою моделлю гарантій безпеки для України в умовах невизначеності є поєднання кількох механізмів: розширена двостороння співпраця із ключовими союзниками, формування багатосторонніх коаліцій, розвиток оборонно-промислового потенціалу та активна участь у євроатлантичній інтеграції. Водночас збереження стратегічного курсу на повноправне членство в НАТО і ЄС має не лише символічне, але й функціональне значення як елемент тривалої стабільності. Українська безпека дедалі більше розглядається як компонент європейського безпекового ландшафту. Отже, тривала архітектура гарантій для України має бути не статичною, а динамічною – відкритою до

нових форматів, включення регіональних альянсів, а також готовою до адаптації в умовах стратегічної невизначеності. Такий підхід дає змогу не лише запобігти новим агресіям, а й створити передумови для регіонального лідерства України у безпековій сфері.

Перспективи подальших досліджень безпекових гарантій для України відкривають кілька нових аналітичних напрямів, які потребують міждисциплінарного підходу. Насамперед слід поглиблено вивчити вплив енергетичної безпеки як невід’ємного елемента загальної стратегії стримування та стійкості, зокрема питання енергетичної автономії, захисту критичної інфраструктури, диверсифікації постачання енергоресурсів та інтеграції у європейський енергоринок. Додаткової уваги заслуговує трансформація Збройних Сил України у високотехнологічну армію нового покоління, зокрема через локалізацію виробництва сучасних систем озброєнь, дронів, кібербезпеки, електронної розвідки та спільних з партнерами інноваційних програм. Okремий напрям подальших досліджень – це аналіз концепції «малих союзів» як інструментів регіональної стабільності та модулів для масштабування зовнішньополітичних практик. Зокрема, доцільно розглянути кейс українсько-литовського стратегічного партнерства як модель ефективного двостороннього альянсу, що базується на історичній солідарності, військово-політичній синергії та спільному геополітичному баченні. Такий формат дозволяє виробити уніфіковані механізми взаємодії, які потенційно можуть бути застосовані до інших країн євроатлантичної спільноти. Узагальнення подібних кейсів створює підґрунтя для формування стандартизованих протоколів зовнішньої політики України у сфері безпеки, що зміцнить її позиції як системного актора європейської безпекової архітектури.

1. Бузаров А. Високотехнологічна армія, оборонні технології, досвід стійкості: Синергія взаємодії України та євроатлантичної спільноти в умовах війни. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. Т. 14. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17089911>. 2. Бузаров А. Підтримка України Великою Британією у протидії російській агресії: ціннісно-моральний аспект. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Сер. Політичні науки та публічне управління. 2025. Т. 2, № 78. С. 27–33. URL: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2\(78\)-4](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2(78)-4). 3. Бузаров А. Стратегічна підтримка України Великою Британією в умовах протидії російській агресії. *Mediaforum: Analytics, Forecasts, Information Management*. 2025. Т. 16. С. 94–107. URL: <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2025.16.94-107>.

4. Buzarov A. Ukraine's resilience as a catalyst for the decline of russia's geopolitical influence and the reorientation of foreign policy in the post-soviet space. *Public Management and Policy*. 2025. Vol. 9, no. 13. URL: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.9.11>. 5. Бузаров А. Форпост демократії: євроатлантичний вибір України та збереження геополітичного демократичного іміджу у воєнний час. *Національні інтереси України*. 2025. Т. 9, № 14. С. 1079–1102. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-9\(14\)-1079-1102](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-9(14)-1079-1102). 6. Харарі Ю. Н. 21 урок для 21 століття. Київ: Форс Україна, 2018. 416 с. 7. Церкви С. Є. У. Г.-К. Папа Франциск: Йде третя світова війна. Поле бою – Україна. URL: <https://synod.ugcc.ua/data/papa-frantsysk-ydetretya-svitova-viyana-pole-boyu-ukrayna-11675/>. 8. Rutte M. Remarks by NATO Secretary General Mark Rutte during a panel discussion “Your Country First – Win With Us” at the WEF Annual Meeting in Davos. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_232545.htm. 9. Мироненко П. Збочена росія та ознаки Третьої світової війни. Нотатки із щоденника політолога. Київ: Політія, 2022. 208 с. 10. Фельштинський Ю., Станчев М. Третя світова: Битва за Україну. Київ: Наш Формат, 2015. 408 с. 11. Skrynyk V. V. Nato Antagonist: Nuclear Alliance in 2024. *Actual Problems of International Relations*. 2023. Vol. 156. P. 21–35. URL: <https://doi.org/10.17721/armv.2023.156.1.21-35>. 12. Костенко Ю. Сценарій ядерного роззброєння України писався в Москві. URL: <https://tyzhden.ua/iurij-kostenko-stsenarij-iadernoho-rozzbrojennia-ukrainy-pysavsia-v-moskvi/>. 13. Козырев А. Лучшая гарантия безопасности для Украины – ядерное оружие: Интервью с Андреем Козыревым. Freedom. URL: <https://uatv.ua/luchshaya-garantiya-bezopasnosti-dlya-ukrainy-yadernoe-oruzhie-intervyu-s-rossijskim-diplomatom-andreem-kozyrevym/>. 14. Горбулін В. Світова гібридна війна: Український фронт. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0013707>. 15. Запорожець О. Російсько-український конфлікт: прогнози та сценарії. *Visnyk of the Lviv University. Series International Relation*. 2015. Т. 36. URL: <https://doi.org/10.30970/vir.2015.36-3.3.146>. 16. Укрінформ. Зеленський назвав три ключові блоки гарантій безпеки для України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/4030829-zelenskij-nazvav-tri-klucovi-bloki-garantij-bezpeki-dla-ukraini.html>. 17. BBC. Starmer: Coalition of willing to guarantee Ukraine peace. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c9vygkzkrvo>. 18. States G. M. F. o. t. U. Coalition of the willing. URL: <https://www.gmfuP.org/news/coalition-willing>. 19. Радіо Свобода. Президент Фінляндії пояснив, чи передбачатимуть гарантії безпеки участь Європи у війні у разі нового нападу РФ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-stubb-harantiyi-bezpeky-ukrayina/33536165.html>. 20. Buzan B., Waever O., Wilde J. d. *Security: a new framework for analysis*. Lynne Rienner Publishers, 1997. 21. Prism UA. Багатосторонні гарантії безпеки: український контекст. URL: <https://prismua.org/multilateral-security-garantees-ukrainian-context/>. 22. Верховна Рада України. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/998_158. 23. Радовецька Л. Guarantees of security for Ukraine: Unlearned lessons of the Budapest Memorandum. Analytical

- and Comparative Jurisprudence. 2024. Vol. 6. P. 73–80. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.10>.
- 24.** Лоссовський І. Міжнародно-правовий статус Будапештського меморандуму Про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. *Україна дипломатична*. 2015. Т. 16. С. 364–373.
- 25.** Офіційне інтернет-представництво Президента України. Київський безпековий договір. URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/01/15/93/cf0b512b41823b01f15fa24a1325edf4_1663050954.pdf (дата звернення: 01.10.2023).
- 26.** Бузаров А. Формат «Рамштайн» як основа формування євроатлантичної коаліції підтримки України у протидії російській агресії. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/79c9eace-b26c-4533-a7cf-009f8babbad>
- 27.** Офіційне інтернет-представництво Президента України. Спільна декларація про підтримку України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/spilna-deklaraciya-pro-pidtrimku-ukrayini-84277>
- 28.** Стимування і оборона. NATO. URL: <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics/133127.htm>
- 29.** Zagorodnyuk A. Ukraine's New Theory of Victory Should be Strategic Neutralization. URL: <https://carnegieendowment.org/research/2025/06/ukraines-new-theory-of-victory-should-be-strategic-neutralization?lang=en>
- 30.** Укрінформ. Україна вже уклала з іншими державами 28 безпекових угод—МВС. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3917449-ukraina-vze-uklala-z-insimi-derzavami-28-bezpekovich-ugod-mvP.html>
- 31.** Угода про співробітництво у сфері безпеки між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії. URL: <https://www.president.gov.ua/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-88277>
- 32.** Каптан М. Двосторонні безпекові угоди України як інструмент протидії російській агресії: правова оцінка. *Kherson State University Herald Series Legal Science*. 2025. Т. 1. С. 42–52. URL: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2025-1-7>.
- 33.** Петруненко Я., Джабраїлов Р. Socio-economic aspect of security agreements signed between Ukraine and other countries. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*. 2024. Vol. 2, no. 84. P. 54–63. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.2.6>.
- 34.** Угода про сторічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії. 2025. 1 січ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826_002-25#Text
- 35.** Петруненко Я. UK-Ukraine 100 Year Partnership Agreement: Legal analysisP. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*. 2025. Vol. 4, no. 89. P. 185–192. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.4.28>.
- 36.** Ukraine US Reconstruction and Investment Fund. 2025. 1 January. URL: <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2025/07/25-523-Ukraine-Reconstruction-and-Investment.pdf>.
- 37.** Зеленський: Угода про рідкісноземельні копалини повинна містити гарантії безпеки з боку США. *Голос Америки*. URL: <https://www.holosameriky.com/a/rare-minerals-ukraine-usa/7977972.html>
- 38.** Національний ін-т стратегічних досліджень. «Угода про надра»: ризики та можливості. URL: <https://nisP.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/uhoda-pro-nadra-gyzyku-ta-mozhlyvosti>.
- 39.** Горбулін. Безпекова модель Ізраїлю—Це гарний орієнтир для України. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/>

rubric-ato/3913995-gorbulin-bezpekova-model-izrailu-ce-garnij-orientir-dla-ukraini.html 40. Єлісєєв К. «Ізраїльська модель» безпекових гарантій для України. URL: https://lb.ua/blog/elisiev/564563_izrailska_model_bezpekovih.html 41. Національний ін-т стратегічних досліджень. Результати Гаазького Саміту НАТО – 2025. URL: <https://nisP.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/rezultaty-haazkoho-samitu-nato-2025> 42. Формула безпеки «НАТО Плюс». Центр «Нова Європа». URL: <https://neweuropa.org.ua/analytics/formula-bezpeku-nato-plyus/> 43. Єврокомісарка Кос. Членство в ЄС стане політичним якорем гарантій безпеки для України. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/4042478-clenstvo-v-es-stane-politichnim-akorem-garantij-bezpeki-dla-ukraini-evrokomisarka-kos.html> 44. Дудко І., Rogorelova I. Малі альянси у форматі безпекової стратегії України. *Visnyk of the Lviv University*. 2023. Т. 46. С. 271–284. URL: <https://doi.org/10.30970/PPP.2023.46.34> 45. Скороход А. Безпекова складова люблінського трикутника у рамках концепту малих альянсів. *Scientific Journal «Regional Studies»*. 2024. Т. 39. С. 142–149. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2024.39.22> 46. Стратегічне партнерство Польщі та України в умовах зміни міжнародної системи. Точки зору Польщі та України / ред.: W. Baluk, M. Pietraś, G. M. Perrelică. 2024. 442 с. 47. Karpenko O. I. Регіональні безпекові комплекси в сучасних умовах. *Economics: Time Realitie* P. 2023. Т. 67, № 3. С.65-74. URL: <https://doi.org/10.5281/ZENODO.8317384>

References

1. Buzarov A. Vysokotekhnolohichna armiiia, oboronni tekhnolohii, dosvid stiikosti: Synerhiia vzaemodii Ukrainy ta yevroatlantlychnoi spilnoty v umovakh viiny. *Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs*. 2025. Т. 14. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17089911> 2. Buzarov A. Pidtrymka Ukrainy Velykoiu Brytaniieiu u protydyi rosiiskii ahresii: tsinnisno-moralnyi aspekt. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Politychni nauky ta publichne upravlinnia*. 2025. Т. 2, № 78. P. 27–33. URL: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2\(78\)-4](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2(78)-4) 3. Buzarov A. Stratehichna pidtrymka Ukrainy Velykoiu Brytaniieiu v umovakh protydyi rosiiskii ahresii. *Mediaforum: Analytics, Forecasts, Information Management*. 2025. Т. 16. P. 94–107. URL: <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2025.16.94-107> 4. Buzarov A. Ukraine’s resilience as a catalyst for the decline of russia’s geopolitical influence and the reorientation of foreign policy in the post-soviet space. *Public Management and Policy*. 2025. Vol. 9, no. 13. URL: <https://doi.org/10.70651/3041-2498/2025.9.11> 5. Buzarov A. Forpost demokratii: yevroatlantlychnyi vybir Ukrainy ta zberezhenntia heopolitychnoho demokratychnoho imidzhu u voiennyi chas. *Natsionalni interesy Ukrainy*. 2025. Т. 9, № 14. P. 1079–1102. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-9\(14\)-1079-1102](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-9(14)-1079-1102) 6. Kharari Yu. N. 21 urok dlia 21 stolittia. Kyiv: Fors Ukraina, 2018. 416 p. 7. Tserkvy P. Ye. U. H.-K. Papa Frantsysk: Yde tretia svitova viina. Pole boiu – Ukraina. URL: <https://synod.ugcc.ua/data/papa-frantsysk-yde-tretya-svitova-viyna-pole-boyu-ukrayna-11675/> 8. Rutte M. Remarks by NATO Secretary General Mark Rutte during a panel discussion “Your Country First – Win With Us” at the WEF Annual Meeting in Davos. NATO. URL: <https://www.nato.int/cps/en/natohq/>

- opinions_232545.htm. **9.** Myronenko P. Zbochena rosiia ta oznaky Tretoi svitovoi viiny. Notatky iz shchodennyka politoloha. Kyiv: Politiia, 2022. 208 s.
- 10.** Felshytynskiy Yu., Stanchev M. Tretia svitova: Bytva za Ukrainu. Kyiv: Nash Format, 2015. 408 s. **11.** Skrypnyk V. V. Nato Antagonist: Nuclear Alliance in 2024. Actual Problems of International Relations. 2023. Vol. 156. P. 21–35. URL: <https://doi.org/10.17721/apmv.2023.156.1.21-35>. **12.** Kostenko Yu. «Stsenarii yadernoho rozzbroiennia Ukrainy pysavsia v Moskvi». URL: <https://tyzhden.ua/iurij-kostenko-stsenarij-iadernoho-rozzbroiennia-ukrainy-pysavsia-v-moskvi/> **13.** Kozurev A. Luchshaia harantia bezopasnosti dlia Ukrainy – yadernoe oruzhie: Ynterviu s Andream Kozыrevym. Freedom. URL: <https://uatv.ua/luchshaya-garantiya-bezopasnosti-dlya-ukrainy-yadernoe-oruzhie-intervyu-s-rossijskim-diplomatom-andream-kozyrevym/> **14.** Horbulin V. Svitova hibrydna viina: Ukrainskyi front. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0013707>. **15.** Zaporozhets O. Rosiisko-ukrainskyi konflikt: prohnozy ta stsenarii. Visnyk of the Lviv University. Series International RelationP. 2015. T. 36. URL: <https://doi.org/10.30970/vir.2015.36-3.3.146>. **16.** Ukrinform. Zelenskyi nazvav try kluchovi bloky harantii bezpeky dlia Ukrainy. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/4030829-zelenskij-nazvav-tri-klucovi-bloki-garantij-bezpeki-dla-ukraini.html>. **17.** BBC. Starmer: Coalition of willing to guarantee Ukraine peace. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c9vygkzkkvrvo>. **18.** States G.M.F.o.t.U. Coalition of the willing. URL: <https://www.gmfu.org/news/coalition-willing>. **19.** Radio Svoboda. Prezydent Finlandii poiasnyv, chy peredbachatymut harantii bezpeky uchast Yevropy u viini u razi novoho napadu RF. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-stubb-harantiyi-bezpeky-ukrayina/33536165.html>. **20.** Buzan B., Waever O., Wilde J. d. Security: a new framework for analysis. Lynne Rienner Publishers, 1997. **21.** Prism UA. Bahatostoronni harantii bezpeky: ukrainskyi kontekst. URL: <https://prismua.org/multilateral-security-guarantees-ukrainian-context/>. **22.** Verkhovna Rada Ukrainy. Memorandum pro harantii bezpeky u zviazku z pryednanniam Ukrainy do Dohovoru pro nerozprovsiudzhennia yadernoi zbroi. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/998_158. **23.** Radovetska L. Guarantees of security for Ukraine: Unlearned lessons of the Budapest Memorandum. Analytical and Comparative Jurisprudence. 2024. Vol. 6. P. 73–80. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.10>. **24.** Lossovskiy I. Mizhnarodno-pravovyi status Budapeshtskoho memorandumu Pro harantii bezpeky u zviazku z pryednanniam Ukrainy do Dohovoru pro nerozprovsiudzhennia yadernoi zbroi. Ukraina dyplomatychna. 2015. T. 16. P. 364–373. **25.** Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy. Kyivskiy bezpekovyi dohovir. URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/01/15/93/cf0b512b41823b01f15fa24a1325edf4_1663050954.pdf. **26.** Buzarov A. Format «Ramshtain» yak osnova formuvannia yevroatlantychnoi koalitsii pidtrymky Ukrainy u protyidii rosiiskii ahresii. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/79ccea-b26c-4533-a7cf-009f8bab6ad/> **27.** Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy. Spilna deklaratsiia pro pidtrymku Ukrainy. URL: <https://www.president.gov.ua/news/spilna-deklaraciya-pro-pidtrimku-ukrayini-84277> **28.** NATO. Strymuvannia i oborona. NATO. URL: <https://www.nato.int/cps/uk/>

- natohq/topics_133127.htm **29.** Zagorodnyuk, A. Ukraine's New Theory of Victory Should be Strategic Neutralization. Carnegie Endowment for International Peace. URL: <https://carnegieendowment.org/research/2025/06/ukraines-new-theory-of-victory-should-be-strategic-neutralization?lang=en>
- 30.** Ukrinform. Ukraina vzhe uklala z inshymy derzhavamy 28 bezpekovykh uhod—MVP. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3917449-ukraina-vze-uklala-z-insimi-derzhavami-28-bezpekovich-ugod-mvP.html>
- 31.** Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy. (2024). Uhoda pro spivrobitnytstvo u sferi bezpeky mizh Ukrainoiu ta Spoluchenym Korolivstvom Velykoi Brytanii i Pivnichnoi Irlandii. <https://www.president.gov.ua/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-mizh-ukrayinoyu-ta-88277>
- 32.** Kaptan M. Dvostoronni bezpekovi uhody Ukrainy yak instrument protydii rosiiskii ahresii: pravova otsinka. Kherson State University Herald Series Legal ScienceP. 2025. T. 1. P. 42–52. URL: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2025-1-7>.
- 33.** Petrunenko Ya., Dzhabrailov R. Socio-economic aspect of security agreements signed between Ukraine and other countries. *Uzhhorod National University Herald*. Ser. Law. 2024. Vol. 2, no. 84. P. 54–63. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.2.6>.
- 34.** Uhoda pro storichne partnerstvo mizh Ukrainoiu ta Spoluchenym Korolivstvom Velykoi Brytanii i Pivnichnoi Irlandii. 2025. 1 sich. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826_002-25#Text.
- 35.** Petrunenko Ya. UK-Ukraine 100 Year Partnership Agreement: Legal analysis. *Uzhhorod National University Herald*. Ser. Law. 2025. Vol. 4, no. 89. P. 185–192. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.4.28>.
- 36.** Ukraine US Reconstruction and Investment Fund. 2025. 1 January. URL: <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2025/07/25-523-Ukraine-Reconstruction-and-Investment.pdf>.
- 37.** Zelenskyi: Uhoda pro ridkiszozemelni kopalny povynna mistyty harantii bezpeky z boku SSHA. Holos Ameryky. URL: <https://www.holosameryky.com/a/rare-minerals-ukraine-usa/7977972.html>.
- 38.** Natsionalnyi in-t stratehichnykh doslidzhen. «Uhoda pro nadra»: ryzky ta mozhlyvosti. URL: <https://nisP.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/uhoda-pro-nadra-ryzky-ta-mozhlyvosti>.
- 39.** Horbulin. Bezpekova model Izrailiu–Tse harnyi oriientyr dlia Ukrainy. Ukrinform. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3913995-gorbulin-bezpekova-model-izrailu-ce-garnij-orientir-dlia-ukraini.html>.
- 40.** Yelisieiev K. «Izrailaska model» bezpekovykh harantii dlia Ukrainy. URL: https://lb.ua/blog/elisieiev/564563_izrailaska_model_bezpekovich.html.
- 41.** Natsionalnyi in-t stratehichnykh doslidzhen. Rezultaty Haazkoho Samitu NATO – 2025. URL: <https://nisP.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/rezultaty-haazkoho-samitu-nato-2025>.
- 42.** Formula bezpeky «NATO Plus». *Tsentr «Nova Yevropa»*. URL: <https://neweurope.org.ua/analytics/formula-bezpeky-nato-plyus/>.
- 43.** Yevrokomisarka Kos. Chlenstvo v YeS stane politychnym yakorem harantii bezpeky dlia Ukrainy. *Ukrinform*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/4042478-clenstvo-v-es-stane-politichnim-akorem-garantij-bezpeki-dlia-ukraini-evrokomisarka-koP.html>.
- 44.** Dudko I., Pogorelova I. Mali aliatsy u formati bezpekovoii stratehii Ukrainy. *Visnyk of the Lviv University*. 2023. T. 46. P. 271–284. URL: <https://doi.org/10.30970/PPP.2023.46.34>.
- 45.** Skorokhod A. Bezpekova skladova

liublinskoho trykutnyka u ramkakh kontseptu malykh aliantsiv. *Regional Studies*. 2024. T. 39. P. 142–149. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2024.39.22>. 46. Stratehichne partnerstvo Polshchi ta Ukrainy v umovakh zminy mizhnarodnoi systemy. Tochky zoru Polshchi ta Ukrainy / red.: W. Baluk, M. Pietraś, G. M. Perepelicâ. 2024. 442 s. 47. Karpenko O. I. Rehionalni bezpekovi komplekсы v suchasnykh umovakh. *Economics: Time Realities*, 2023, Vol. 67, No. 3, pp. 65–74. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8317384>

Buzarov Andrii. The security guarantees dilemma for Ukraine: between the expectation of NATO membership and building defense self-sufficiency in cooperation with the Euro-Atlantic Community

The article examines the transformation of security guarantees for Ukraine in the context of Russia's full-scale aggression and the restructuring of the Euro-Atlantic security architecture. It analyses the evolution of strategic approaches adopted by NATO member states, the European Union, and key international actors, arguing that Ukraine's long-term security cannot rely on political declarations or non-binding assurance. Based on an assessment of existing formats of cooperation, including bilateral agreements, multilateral initiatives, and institutional mechanisms of deterrence, the study highlights the need for a normative, legally-anchored system of guarantees capable of ensuring prompt collective response to future threat.

The article emphasises that the emerging security order in Europe is inseparable from Ukraine's resilience and its integration into Euro-Atlantic structure. Security guarantees must include sustainable military support, predictable defence commitments, sanctions-based containment of the aggressor, and legally enforceable obligations of partner state. The research argues that Ukraine is not merely a recipient of international assistance, but a security-shaper whose experience, defence capabilities, and geopolitical position redefine the strategic balance on the continent. Ensuring Ukraine's security therefore becomes a prerequisite for long-term European stability.

The conclusions underline that durable guarantees must combine political commitment with legal responsibility, institutional continuity, and credible deterrence, while Ukraine's full participation in Euro-Atlantic structures remains the only model capable of preventing new aggression and securing peace.

Key words: security guarantees, Euro-Atlantic integration, deterrence, international obligations, collective defence, resilience.